

طرفدار توسعه کارخانه‌ها بود

برخی دولتی‌ها از طریق ستاد بسیج اقتصادی اقدام به واردات کالا می‌کردند

برادرزاده شهید رجایی: در زمانی که ستاد بسیج اقتصادی شکل گرفت، اگر کارخانجات تقویت می‌شد که نیاز نبود کالا از دیگر کشورها وارد شود، اما چون عده‌ای از دولتی‌ها ذی‌نفع بودند، سعی می‌کردند از طریق ستاد بسیج اقتصادی اقدام به واردات کالا کنند. برخی از کالاها هم که وارد می‌شد، بی‌کیفیت بود. اگر همان پول‌ها صرف کارخانه‌های داخلی می‌شد، هم چرخ کارخانه‌ها می‌چرخید و هم چرخه زندگی مردم. با قرینه‌هایی که از شهید رجایی سراغ دارم، ایشان نه معتقد به اقتصاد سوسیالیستی و نه معتقد به اقتصاد لیبرالی بود. شهید رجایی معتقد به اقتصاد اسلامی بود.

محمدحسین رجایی برادر شهید: رجایی خیلی علاقه داشت کارخانه‌ها توسعه پیدا کنند. در سال ۶۳ که اقتصاد دولتی شد، ابتدا به سراغ کارخانه‌ها رفتند و مصادره کردند. کارخانه‌ها مال تاجران و سرمایه‌دارانی بود که کارگران بسیاری هم داشتند. آنها کارخانه‌ها را در دست گرفتند و کارگران را هم به بهانه اینکه صرف نمی‌کند، بیرون کردند. کارخانه‌ها سه نوع سرمایه دارند؛ سرمایه در گردش، سرمایه در خرید و سرمایه در دست مشتری. دولت طلب‌های کارخانه را گرفت، اما بدهی‌ها و حقوق کارگران را نداد. آنها را خیلی ارزان هم خریده بودند. اخراج کارگران مشکل بزرگی است. چرخ کارخانه می‌چرخد، مردم هم چرخ زندگی‌شان می‌چرخد. وقتی اقتصاد دولتی می‌شود، دولت باید به داد مردم هم برسد، اما متأسفانه با اقتصاد دولتی نان را از دست مردم گرفتند.

توجه به وعده‌ها

بررسی ویژگی‌های دولت خدمتگزار در گفت‌وگو با دکتر حسن غفوری فرد: باید در میدان عمل باشند و نه شعار؛ چون شهید رجایی مرد عمل بود و نه حرف. خیلی کم می‌شد از ایشان حرفی شنید که با عملشان مطابقت نداشته باشد. وی سعی می‌کرد به جای حرف زدن و شعار دادن کار کند. زمانی بنی‌صدر آمد خراسان و در سخنرانی خود گفت ما به همه دنیا اعلام می‌کنیم اگر

کسی می‌خواهد بیاید کویرهای ایران را ببیند زودتر بیاید چراکه ما تمام کویرهای ایران را تا دو، سه روز دیگر گلستان می‌کنیم. دادن این شعارها مد بود؛ شعارهای توخالی که «عقلا» و «عملا» انجامش محال بود اما در بیان شهید رجایی در دوره نخست‌وزیری ایشان و همچنین دوران کوتاه ریاست‌جمهوری‌شان هرگز چنین شعارهایی نشنیدیم و هرگز تعهداتی ایجاد نکردند که نتوانند عملی کنند. شهید رجایی قبل از وعده دادن به مردم با مسئولان و وزرای مربوطه حرف می‌زدند و وقتی مطمئن می‌شدند امکان انجام کاری وجود دارد به مردم وعده می‌دادند. در طرح دادن یک خط تلفن به روستاها اول با شهید قندی وزیر مخابرات صحبت کردند وقتی مطمئن شدند می‌توان این کار را کرد به مردم وعده دادند و همچنین با مسئولان اقتصادی صحبت کردند که آیا منابع مالی پرداخت مبلغ ۳۰۰ تومان به زنان و مردان بالای ۶۰ سال در روستاها وجود دارد و وقتی امکان آن فراهم شد به مردم اطلاع دادند تا بلافاصله به آن عمل شود. زمان جنگ می‌گفتند اگر تیرهای ما تمام شود با سنگ با دشمن می‌جنگیم و از کشور و مردم دفاع می‌کنیم، این حرف‌ها را با تمام وجود می‌زدند و ما از نزدیک تلاش‌هایشان را می‌دیدیم.

■ انقلاب دو پایه داشت

ایشان با اقتصاد آزاد سالم مشکلی نداشتند. اقتصاد و پول باید از راه صحیح به وجود آمده باشد. انقلاب دو پایه داشت؛ یکی مسجد و دیگری اصناف. در گذشته هر بازاری مربوط به صنفی بود و هر صنفی، حیاتی داشت. مساجد و اصناف هماهنگ شدند و انقلاب را پیش بردند. دشمن به دنبال تضعیف این دو پایه است. انگلیس دو قرن است که با ما دشمنی می‌کند. انگلیسی‌ها در جنگ جهانی دوم امریکایی‌ها را به ایران آوردند. انگلیس و امریکا در دربار دست داشتند. انگلیس نفت جنوب را گرفته بود، روس‌ها هم می‌گفتند «نفت شمال را به ما بدهید.»

متأسفانه ما اکنون قدر انقلاب را نمی‌دانیم. روزگاری ۸۰ هزار مستشار امریکایی در ایران بودند و تمام ایران دست امریکا بود و معادن ما را استخراج می‌کردند. انقلاب جلوی آنان را گرفت و اکنون از این موضوع عصبانی هستند. در حال حاضر بزرگ‌ترین مشکل جوانان، مسکن است. دولت می‌تواند اجاره به شرط تملیک بدهد که جوانان نگران مسکن نباشند.